

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Operator urządzeń do klejenia elementów odzieży (815903)

**Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów włókienniczych,
futrarskich i skórzanych gdzie indziej niesklasyfikowani**

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Operator urządzeń do klejenia elementów odzieży (815903)

Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów włókienniczych, futrzarskich i skórzanych gdzie indziej niesklasyfikowani

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Operator urządzeń do klejenia elementów odzieży (815903)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [890]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): <https://stock.adobe.com/pl/images/clothes-designer-works-on-steam-press/189168885> [dostęp: 31.03.2019].

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący.....	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu.....	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania.....	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie.....	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	8
2.7. Zawody pokrewne	8
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	9
3.1. Zadania zawodowe	9
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Obsługiwanie maszyn i urządzeń do klejenia elementów odzieży.....	9
3.3. Kompetencje społeczne.....	10
3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	11
3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	12
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	12
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	12
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	13
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	15
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	15
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	16
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	16
7. SŁOWNIK POJĘĆ	18
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze).....	18
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe).....	20

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Operator urządzeń do klejenia elementów odzieży 815903

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Operator klejarki.
- Prasowaczka/prasowacz.
- Sklejacz odzieży.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 8159 Textile, fur and leather products machine operators not elsewhere classified.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w marcu 2019 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Grażyna Krogulec – Okręgowa Komisja Egzaminacyjna, Łódź.
- Katarzyna Skoczylas – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Ewelina Śmiszkiewicz – Instytut Postępu Twórczego przy WSHE, Łódź.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Jolanta Religa – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Ireneusz Woźniak – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Mirosław Żurek – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Elżbieta Czernik – Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, Sosnowiec.
- Małgorzata Przybyłek – Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny, Radom.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Maria Kaczmarek – Wolny Cech Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorców, Tarnowskie Góry.
- Jadwiga Rudecka – Polskie Towarzystwo Towaroznawcze, Oddział Mazowiecki, Radom.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2019 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Operator urządzeń do klejenia elementów odzieży zajmuje się użytkowaniem maszyn i urządzeń stosowanych w procesie klejenia elementów odzieży, łączy wkłady klejowe⁸ z materiałami włókienniczymi, wykonuje tymczasowe złącza klejowe.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Operator urządzeń do klejenia elementów odzieży jest zawodem o charakterze produkcyjnym. Głównym celem jego pracy jest łączenie wykrojów składowych wyrobu z wkładami klejowymi metodą termiczną. Wykonuje również inne operacje technologiczne, takie jak podklejanie.

Operator urządzeń do klejenia elementów odzieży przygotowuje stanowisko, w tym maszyny, urządzenia, narzędzia i wykroje z materiałów włókienniczych i wkładów klejowych, do wykonania operacji.

Przed przystąpieniem do pracy ocenia prawidłowość działania urządzeń i maszyn w czasie próbnej operacji. Dokonuje regulacji parametrów klejenia w maszynach i urządzeniach. Wykonuje operacje zgodnie z procesem technologicznym – przygotowuje wykroje z wkładów klejowych i materiałów włókienniczych, następnie nakłada je na wykroje z materiałów włókienniczych.

Po wykonaniu operacji klejenia kompletuje podklejone wykroje, sprawdza ilość i jakość połączeń klejowych z procedurami jakościowymi. W procesie klejenia elementów odzieży szczególna uwaga skierowana jest na trwałość i estetykę wykonywanych połączeń klejowych.

Sposoby wykonywania pracy

Operator urządzeń do klejenia elementów odzieży wykonuje działania polegające m.in. na:

- ocenianiu prawidłowości funkcjonowania maszyn i urządzeń klejowych do operacji technologicznych i kontrolnych stosowanych w procesach klejenia wykrojów³,
- dobieraniu parametrów klejenia (siła docisku, czas klejenie oraz temperatura) w zależności od wymagań technologicznych i rodzaju łączonych elementów,
- wykonywaniu połączenia klejowego zgodnie ze zleceniem,
- kontrolowaniu poprawności wykonania połączenia klejowego i ocenianiu jakości wykonywanej pracy na stanowisku roboczym,
- użytkowaniu maszyn i urządzeń zgodnie z ich przeznaczeniem, zasadami BHP, ochrony ppoż., ergonomii i ochrony środowiska,
- zgłaszaniu awarii maszyn i urządzeń do klejenia służbom technicznym i/lub przełożonemu.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. Kompetencja zawodowa.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Operator urządzeń do klejenia elementów odzieży wykonuje prace w wydzielonych halach produkcyjnych przemysłu odzieżowego lub wewnątrz budynków w zakładzie kooperacyjnym, zajmując się wytwarzaniem odzieży i elementów do jej produkcji. Pomieszczenia produkcyjne posiadają z reguły wentylację oraz odpowiednie oświetlenie naturalne bądź sztuczne.

Pracownik w tym zawodzie może wykonywać zadania na wszystkich stanowiskach roboczych, związanych z procesem klejenia elementów odzieży. Praca z reguły jest wykonywana na stojąco, ale również może to być pozycja siedząca.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Operator urządzeń do klejenia elementów odzieży w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- maszyny i urządzenia do klejenia elementów odzieży (stół do prasowania, żelazko elektryczno-parowe itp.),
- maszyny i urządzenia stosowane w procesie klejenia (prasy elektryczno-parowe o płaskich i profilowanych płytach, prasy z uchylną górną płytą do podklejenia drobnych elementów odzieży, prasy parowe bezdociskowe z uchylnymi płytami górnymi typu karuzelowego⁵, prasy hydrauliczne do klejenia, prasy mechaniczne do klejenia, klejarki do druku transferowego elementów⁴, klejarki taśmowe², podklejarki taśmowe, termopodklejarki⁷, podklejarki płytowe itp.),
- urządzenia do transportu międzyoperacyjnego – pochylnie, stoły przenośnikowe, półki, stojaki transportowe.

Organizacja pracy

Operator urządzeń do klejenia elementów odzieży w zależności od miejsca pracy, wykonywanych zadań zawodowych i liczby osób zatrudnionych w przedsiębiorstwie może pracować indywidualnie lub w zespole, pod nadzorem brygadzysty lub kierownika zmiany.

Praca operatora urządzeń do klejenia elementów odzieży na ogół odbywa się w systemie ośmiogodzinnym, jedno- lub dwuzmianowym, zwykle w stałych godzinach pracy.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Operator urządzeń do klejenia elementów odzieży trakcie wykonywania pracy narażony jest m.in. na:

- oparzenia dłoni (przy obsłudze pras z uchylną górną płytą do podklejenia drobnych elementów odzieży itp.),
- nadmierne stężenia substancji toksycznych (topienia się kleju łączącego wkład klejowy z materiałem włókienniczym).

Do występujących w zawodzie chorób zawodowych można zaliczyć m.in.:

- alergie spowodowane substancjami toksycznymi, ulatniającymi się oparami topionego wkładu klejowego,
- reakcje alergiczne (np. na włókna materiałów włókienniczych),
- choroby skóry i oczu.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **operator urządzeń do klejenia elementów odzieży** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu słuchu,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność narządu równowagi,
- sprawność zmysłu dotyku;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- ostrość wzroku,
- ostrość słuchu,
- rozróżnianie barw,
- szybki refleks,
- zręczność rąk,
- zręczność palców,
- zmysł równowagi,
- czucie dotykowe,
- spostrzegawczość;

w kategorii sprawności i zdolności

- podzielność uwagi,
- zdolność koncentracji uwagi,
- łatwość przechodzenia z jednej czynności do drugiej,
- zdolność nawiązywania kontaktów z ludźmi,
- zdolność współdziałania w zespole;

w kategorii cech osobowościowych

- gotowość do współdziałania,
- samodzielność,
- samokontrola,
- samodyscyplina,
- dokładność,
- odpowiedzialność,
- rzetelność,
- gotowość podporządkowania się,
- cierpliwość i wytrwałość,
- precyzja,
- dbałość o jakość pracy,
- gotowość do pracy w warunkach monotonnych.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.3. Kompetencje społeczne; 3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Do pracy w zawodzie **operator urządzeń do klejenia elementów odzieży** wymagany jest ogólny dobry stan zdrowia, sprawność fizyczna, prawidłowe funkcjonowanie podstawowych układów:

krążenia, oddechowego, nerwowego, mięśniowego, kostno-stawowego, dobry wzrok i słuch, sprawność rąk i palców oraz zmysłu dotyku. Pod względem wydatku energetycznego praca w tym zawodzie należy do prac średnio ciężkich. Nie występują w niej specyficzne obciążenia umysłowe.

Przeciwwskazaniami do wykonywania zawodu operator urządzeń do klejenia elementów odzieży są m.in.:

- wady wzroku i słuchu niepoddające się korekcji,
- skłonność do alergii,
- schorzenia narządów ruchu (kończyn górnych),
- choroby układu oddechowego, np. astma,
- epilepsja,
- daltonizm,
- niektóre choroby psychiczne.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie (2019 r.) do podjęcia pracy w zawodzie **operator urządzeń do klejenia elementów odzieży** preferowane jest wykształcenie na poziomie branżowej szkoły I stopnia (dawniej zasadnicza szkoła zawodowa) w zawodach pokrewnych z branży przemysłu mody (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego).

Alternatywne wykształcenie można uzyskać na drodze rzemieślniczego przygotowania zawodowego, w zawodzie pokrewnym krawiec.

Pracę w zawodzie operator urządzeń do klejenia elementów odzieży może wykonywać również osoba, która:

- została przyuczona do zawodu,
- uzyskała doświadczenie w trakcie pracy,
- odbyła szkolenie zorganizowane w firmie specjalizującej się w usługach krawieckich i klejeniu elementów odzieży.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Podjęcie pracy w zawodzie **operator urządzeń do klejenia elementów odzieży** ułatwiają:

- posiadanie dyplomu potwierdzającego pełne kwalifikacje zawodowe w zawodzie krawiec, uzyskanego po zdaniu egzaminu organizowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne,
- ukończenie kwalifikacyjnego kursu zawodowego i zdanie egzaminu organizowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne, potwierdzającego kwalifikację cząstkową AU.14 Projektowanie i wytwarzanie wyrobów odzieżowych (krawiec),
- posiadanie świadectwa czeladniczego lub dyplomu mistrzowskiego w zawodzie pokrewnym krawiec, nadawanych w ramach kształcenia rzemieślniczego po zdaniu egzaminu organizowanego przez Izby Rzemieślnicze,
- posiadanie certyfikatu potwierdzającego kwalifikację rynkową „Krawiec – dyplom mistrzowski”, zgodnie z zasadami walidacji i certyfikacji kwalifikacji rynkowych wprowadzonych do Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji.

Dodatkowymi atutami przy zatrudnieniu operatora urządzeń do klejenia elementów odzieży są:

- suplement Europass (w języku polskim i angielskim), wydawany na prośbę zainteresowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne (do dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe) oraz Izby Rzemieślnicze (do świadectwa czeladniczego i dyplomu mistrzowskiego),
- posiadanie certyfikatów i świadectw potwierdzających udział w szkoleniach w zakresie obsługi maszyn i urządzeń obróbki parowo-ciepłej, ze szczególnym uwzględnieniem urządzeń klejowych.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Operator urządzeń do klejenia elementów odzieży może:

- rozpocząć pracę od stanowiska pomocnika, a następnie, wraz z nabyciem doświadczenia zawodowego, awansować na samodzielne stanowisko,
- po nabyciu doświadczenia zawodowego, przy posiadaniu dobrych zdolności i umiejętności organizacyjnych oraz umiejętności pracy z ludźmi – awansować na stanowisko brygadzysty nadzorującego pracę małego zespołu pracowników,
- założyć i prowadzić własną działalność gospodarczą,
- dalej kształcić się w szkole branżowej II stopnia lub technikum, np. w zawodzie technik przemysłu mody, a po zdaniu matury kontynuować naukę w szkole wyższej (np. na kierunkach włókienniczych i przemysłu mody) i awansować na stanowisko kierownicze wyższego szczebla,
- doskonalić swoje umiejętności, uczestnicząc w branżowych szkoleniach,
- rozwijać swoje kompetencje poprzez udział w kształceniu i/lub szkoleniu w zawodach pokrewnych.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2019 r.) w zawodzie **operator urządzeń do klejenia elementów odzieży** nie ma możliwości potwierdzania kompetencji zawodowych w ramach edukacji formalnej i pozaformalnej.

Istnieje możliwość potwierdzania (przed Okręgową Komisją Egzaminacyjną) kompetencji przydatnych do wykonywania zawodu operator urządzeń do klejenia elementów odzieży w zawodzie pokrewnym, w zakresie kwalifikacji AU.14 Projektowanie i wytwarzanie wyrobów odzieżowych (krawiec).

Alternatywną drogę potwierdzania kompetencji w zawodzie operator urządzeń do klejenia elementów odzieży oferuje system rzemieślniczego przygotowania zawodowego, który umożliwia uzyskanie tytułu czeladnika, a następnie mistrza w zawodzie pokrewnym krawiec. Dokumentami potwierdzającymi te tytuły są odpowiednio: świadectwo czeladnicze oraz dyplom mistrzowski.

Istnieje także możliwość przystąpić do egzaminu potwierdzającego kwalifikację rynkową „Krawiec – dyplom mistrzowski”, zgodnie z zasadami walidacji i certyfikacji kwalifikacji rynkowych wprowadzonych do Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **operator urządzeń do klejenia elementów odzieży** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Technik przemysłu mody ^S	311941
Krawiec ^S	753105
Operator urządzeń wykrawających i nawarstwiających	815904

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **operator urządzeń do klejenia elementów odzieży** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Dobieranie maszyn i urządzeń klejowych stosowanych w procesach klejenia wykrojów.
- Z2 Użytkowanie maszyn i urządzeń do klejenia wykrojów.
- Z3 Kontrolowanie przebiegu pracy na stanowiskach roboczych oraz ocenianie jakości gotowych klejonych wykrojów.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Obsługiwanie maszyn i urządzeń do klejenia elementów odzieży

Kompetencja zawodowa Kz1: Obsługiwanie maszyn i urządzeń do klejenia elementów odzieży obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Dobieranie maszyn i urządzeń klejowych stosowanych w procesach klejenia wykrojów	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady organizacji pracy na stanowiskach roboczych procesu klejenia wykrojów; - Zasady przestrzegania przepisów BHP, ochrony ppoż., ergonomii i ochrony środowiska w procesie klejenia wykrojów; - Podstawowe typy maszyn i urządzeń do klejenia wykrojów oraz ich budowę i zasady działania; - Zasady doboru maszyn i urządzeń do klejenia wykrojów; - Terminologię z zakresu klejenia wykrojów; - Podstawy materiałoznawstwa i technologii klejenia i wykrojów; - Rodzaje materiałów włókienniczych i wkładów klejowych; - Techniki łączenia wykrojów z materiałów włókienniczych z różnymi wkładami klejowymi; - Dokumentację technologiczną procesu klejenia wykrojów.	- Przestrzegać zasad organizacji pracy na stanowiskach roboczych procesu klejenia wykrojów; - Przestrzegać zasad i przepisów BHP, ochrony ppoż., ergonomii i ochrony środowiska w procesie klejenia wykrojów; - Rozpoznawać maszyny i urządzenia do klejenia wykrojów oraz charakteryzować ich budowę, zasady działania; - Dobierać maszyny i urządzenia do klejenia wykrojów; - Posługiwać się terminologią z zakresu klejenia wykrojów; - Rozróżniać wykroje z materiałów włókienniczych i wkładów klejowych oraz ich oznakowanie; - Dobierać wykroje z różnych wkładów klejowych do wykroju z materiału włókienniczego; - Charakteryzować operacje technologiczne i procesu klejenia wykrojów.

Z2 Użytkowanie maszyn i urządzeń do klejenia wykrojów	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady obsługi maszyn, urządzeń, narzędzi do klejenia wykrojów; • Zasady obsługi urządzeń do transportu międzyoperacyjnego; • Zasady regulacji, uruchamiania maszyn i urządzeń do klejenia wykrojów; • Zasady kontroli i regulacji parametrów klejenia wykrojów; • Objawy nieprawidłowości w pracy maszyn i urządzeń w procesie klejenia wykrojów; • Dokumentację produkcyjną związaną z klejeniem (lub dotyczącą klejenia) wykrojów różnymi technikami; • Zasady korzystania z dokumentacji technicznej maszyn i urządzeń do klejenia wykrojów; • Sposoby przeprowadzania konserwacji użytkowanych maszyn i urządzeń do klejenia; • Zasady kontrolowania i oceniania prawidłowości funkcjonowania maszyn i urządzeń do klejenia wykrojów; • Zasady informowania przełożonych o stanie technicznym maszyn i urządzeń do klejenia wykrojów i do transportu międzyoperacyjnego.	• Obsługiwać maszyny, urządzenia, narzędzia w procesie klejenia wykrojów; • Obsługiwać urządzenia do transportu międzyoperacyjnego; • Regulować, uruchamiać odpowiednie programy maszyn i urządzeń do klejenia wykrojów; • Kontrolować i regulować parametry klejenia wykrojów; • Rozpoznawać nieprawidłowości w pracy maszyn i urządzeń w procesie klejenia wykrojów; • Wykonywać operacje technologiczne związane z klejeniem wykrojów różnymi technikami zgodnie z dokumentacją produkcyjną; • Posługiwać się dokumentacją techniczną maszyn i urządzeń do klejenia wykrojów; • Konserwować użytkowane maszyny, urządzenia i narzędzia do klejenia elementów odzieży; • Kontrolować i oceniać pracę maszyn i urządzeń stosowanych w procesach klejenia wykrojów; • Informować przełożonych o niesprawności maszyn i urządzeń do klejenia wykrojów i do transportu międzyoperacyjnego.

Z3 Kontrolowanie przebiegu pracy na stanowiskach roboczych oraz ocenianie jakości gotowych klejonych wykrojów	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady organizacji kontroli międzyoperacyjnej i jakości klejonych wykrojów; • Zasady przestrzegania przepisów BHP, ochrony ppoż., ergonomii i ochrony środowiska; • Zasady znakowania klejonych wykrojów; • Zasady organoleptycznej kontroli pracy i oceny jakości klejonych wykrojów; • Wady materiałowe i błędy klejonych wykrojów; • Sposoby rozpoznawania błędów w klejeniu wykrojów; • Charakter czynności kontrolnych procesu klejenia wykrojów. • Zasady oceny jakości oznaczonych i klejonych wykrojów.	• Organizować pracę na stanowiskach kontroli międzyoperacyjnej i jakości klejonych wykrojów; • Przestrzegać przepisów i zasad BHP, ochrony ppoż., ergonomii i ochrony środowiska; • Odczytywać oznakowania klejonych wykrojów; • Oceniać jakość oznakowanych klejonych wykrojów metodą organoleptyczną; • Rozpoznawać wady materiałowe i błędy klejonych wykrojów; • Identyfikować błędy w klejeniu wykrojów; • Kontrolować jakość klejonych wykrojów, kompletować je według rozmiaru.

3.3. Kompetencje społeczne

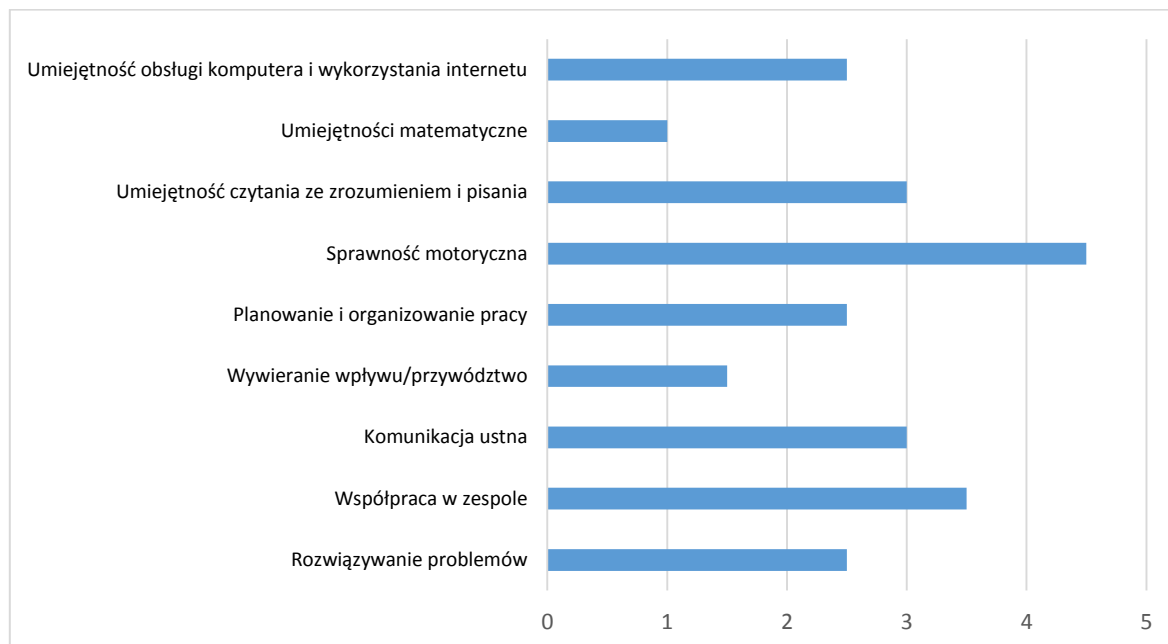
Pracownik w zawodzie **operator urządzeń do klejenia elementów odzieży** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za skutki podejmowanych działań w zakresie klejenia elementów odzieży.
- Wykonywania pracy samodzielnie i podejmowania współpracy w zespole uczestniczącym w procesie klejenia elementów odzieży.
- Dokonywania oceny zagrożenia zdrowia oraz życia i podejmowania działań adekwatnych do stopnia zagrożenia, wynikającego z pracy podczas obsługi urządzeń do klejenia elementów odzieży.
- Kontrolowania jakości własnej pracy podczas wykonywania zadań zawodowych dotyczących klejenia elementów odzieży.
- Dbania o powierzone urządzenia stosowane do klejenia elementów odzieży oraz bezpieczeństwo własne i współpracowników.
- Dostosowywania zachowania do zmiennych okoliczności w środowisku zakładu specjalizującego się w klejeniu elementów odzieży.
- Kierowania się zasadami zgodnymi z etyką zawodową i obowiązującymi przepisami w branży przemysłu mody.
- Podnoszenia własnych kompetencji zawodowych w zakresie obsługi urządzeń do klejenia elementów odzieży.

3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego wagę kompetencji kluczowych dla zawodu **operator urządzeń do klejenia elementów odzieży**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **operator urządzeń do klejenia elementów odzieży**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **operator urządzeń do klejenia elementów odzieży** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Operator urządzeń do klejenia elementów odzieży może podjąć pracę w:

- zakładach odzieżowych,
- oddziałach szwalni,
- wyspecjalizowanych zakładach kooperacyjnych, zajmujących się przygotowaniem elementów odzieży dla zakładów produkujących odzież,
- zakładach świadczących usługi krawieckie dla indywidualnego klienta.

Z uwagi na szeroki zakres użytkowania maszyn do obróbki klejowej, miejscem pracy operatora urządzeń do klejenia elementów odzieży może być każdy odcinek produkcji wykrojów na wydziale krojowni, odpowiadający posiadanym umiejętnościom i doświadczeniu pracownika.

Dodatkowo zatrudnienie mogą oferować przedsiębiorstwa, zajmujące się:

- ozdabianiem elementów wyrobów np. folią flex i flock¹, sitodrukiem⁶,
- podklejaniem dołów uszytej odzieży (doły rękawów, marynarek, żakietów),
- dostarczaniem materiałów do produkcji wykrojów odzieży i wkładów klejowych (hurtownie, magazyny surowców).

Operator urządzeń do klejenia elementów odzieży może założyć i prowadzić własną firmę odzieżową lub świadczyć usługi w zakresie klejenia i podklejenia elementów odzieży.

Obecnie (2019 r.) według Barometru zawodów zapotrzebowanie na pracowników produkcji odzieży (w tym wykonujących zawód operator urządzeń do klejenia elementów odzieży) jest zrównoważone i kształtuje się na stałym poziomie.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>
Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>
Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>
Pomorskie – <http://www.porp.pl>
Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>
Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>
Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>
Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>
Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:
<http://zielonalinia.gov.pl>
Portal Prognozowanie Zatrudnienia:
www.prognozowaniezatrudnienia.pl
Portal EU Skills Panorama:
<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>
Europejski portal mobilności zawodowej EURES:
<https://eures.praca.gov.pl>
<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2019 r.) w ramach systemu edukacji zawodowej w Polsce nie prowadzi się kształcenia kandydatów do pracy w zawodzie **operator urządzeń do klejenia elementów odzieży**.

Kształcenie w zawodzie pokrewnym krawiec oferują branżowe szkoły I stopnia (dawniej zasadnicze szkoły zawodowe); branżowe szkoły II stopnia i technika oferują kształcenie w zawodzie pokrewnym technik przemysłu mody.

Możliwe jest również uczestnictwo w kwalifikacyjnych kursach zawodowych (dla dorosłych) w ramach kwalifikacji AU.14 Projektowanie i wytwarzanie wyrobów odzieżowych (właściwej dla zawodu krawiec), które mogą organizować:

- publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,
- niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Potwierdzenie kwalifikacji AU.14 prowadzą (również w trybie eksternistycznym) Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

Kompetencje przydatne do wykonywania zawodu operator urządzeń do klejenia elementów odzieży oferuje również system rzemieślniczego przygotowania zawodowego w zawodzie pokrewnym krawiec. Tytuły czeladnika i mistrza w tych zawodach, po spełnieniu wymagań formalnych i zdaniu egzaminu, potwierdzają Izby Rzemieślnicze.

Osoby, które uzyskały powyższe kwalifikacje, mają możliwość otrzymania również suplementu Europass (w języku polskim i angielskim), wydawanego na prośbę zainteresowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne (do dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe) oraz Izby Rzemieślnicze (do świadectwa czeladniczego i dyplomu mistrzowskiego), co ma istotne znaczenie w przypadku poszukiwania pracy za granicą.

Istnieje także możliwość potwierdzania kompetencji rynkowej „Krawiec – dyplom mistrzowski” zgodnie z zasadami walidacji i certyfikacji kwalifikacji rynkowych wprowadzonych do Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji.

WAŻNE:

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego, które wchodzi w życie od 1 września 2019 r., ulegają zmianie dotychczasowe symbole kwalifikacji wyodrębnione w zawodach szkolnictwa zawodowego, na kody składające się z trzech wielkich liter, wskazujących na przyporządkowanie do jednej z 32 branż, występujących w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego. Zmianie uległy również nazwy niektórych z dotychczasowych kwalifikacji. Nowa regulacja umożliwia prowadzenie kształcenia na kwalifikacyjnych kursach zawodowych lub na kursach umiejętności zawodowych.

Szkolenie

W większości przypadków przedsiębiorstwa świadczące usługi klejenia elementów odzieży same prowadzą szkolenia kandydatów do pracy w zawodzie **operator urządzeń do klejenia elementów odzieży** lub korzystają ze specjalistycznych szkoleń, organizowanych przez producentów urządzeń do klejenia elementów odzieży.

Pracownik zatrudniony w zawodzie operator urządzeń do klejenia elementów odzieży, może ukończyć szkolenia organizowane przez pracodawców na własne potrzeby oraz kursy specjalistyczne, organizowane przez instytucje branżowe, np. przez Stowarzyszenie Włókienników Polskich, Cechy Rzemieślnicze i wyspecjalizowane ośrodki doskonalenia zawodowego.

Przykładowa tematyka szkoleń:

- obsługa urządzeń do klejenia elementów odzieży, w tym nowoczesnych maszyn i urządzeń obsługiwanych komputerowo,
- wpływ jakości parku maszynowego w krojowni na jakość otrzymywanych wykrojów klejonych,
- właściwości surowców włókienniczych i ich wpływ na jakość wyrobów włókienniczych,
- innowacyjne produkty i technologie włókiennicze,
- obsługa urządzeń transportowych w krojowni i szwalni.

Organizatorzy tych szkoleń poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<http://www.zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Wynagrodzenie (2019 r.) osób pracujących w zawodzie **operator urządzeń do klejenia elementów odzieży** zawiera się z reguły w przedziale od 2250 zł do 3500 zł brutto miesięcznie w przeliczeniu na jeden etat, przy czym:

- na stanowiskach o niższym poziomie kompetencji (np. sortowanie i kompletowanie wykrojów elementów odzieży) na ogół nie przekracza 3000 zł brutto miesięcznie,
- na stanowiskach wymagających wyższych kompetencji oraz znacznego doświadczenia w pracy zawodowej (np. szycie wyrobów odzieżowych, łączenie elementów odzieży) może kształtować się w przedziale od 3000 zł do 3500 zł brutto miesięcznie.

Poziom wynagrodzeń osób wykonujących zawód operator urządzeń do klejenia elementów odzieży uzależniony jest m.in. od:

- wykształcenia, doświadczenia zawodowego i posiadanych kwalifikacji,
- dyspozycyjności (możliwości wyjazdów),
- zakresu odpowiedzialności (praca jako samodzielny specjalista, członek zespołu w większej firmie),
- szczegółowego zakresu zadań,
- sytuacji na lokalnym rynku pracy,
- regionu Polski i wielkości aglomeracji,
- koniunktury i zapotrzebowania na rynku usług w zakresie produkcji odzieży.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczegolach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **operator urządzeń do klejenia elementów odzieży**, możliwe jest zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami.

Warunkiem niezbędnym do zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w zawodzie jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z dysfunkcją narządu słuchu (03-L), jeśli posiadana wada jest skorygowana implantem lub aparatem słuchowym,
- z zaburzeniami głosu, mowy (03-L), jeśli możliwy jest skuteczny kontakt interpersonalny i komunikacja,
- z dysfunkcją narządu wzroku (04-O), jeśli posiadana wada jest skorygowana odpowiednimi szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi, które zapewnią ostrość widzenia bez znacznego ograniczenia pola widzenia,
- z niewielką dysfunkcją kończyn dolnych (05-R), która nie wyklucza stania i chodzenia, w tym samodzielnego przemieszczania się po zróżnicowanym terenie,.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2019 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO: <https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.03.2019 r.

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2153, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 799, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1267, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 316).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (Dz. U. poz. 1663).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 stycznia 2017 r. w sprawie egzaminu czeladniczego, egzaminu mistrzowskiego oraz egzaminu sprawdzającego, przeprowadzanych przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych (Dz. U. poz. 89, z późn. zm.).

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie użytkowania maszyn przez pracowników podczas pracy (Dz. U. Nr 191, poz. 1596, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2000 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych oraz innych pracach związanych z wysiłkiem fizycznym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1139).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (t.j. Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650, z późn. zm.).
- Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 marca 2019 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M.P. poz. 276).
- Obwieszczenie Ministra Przedsiębiorczości i Technologii z dnia 12 października 2018 r. w sprawie włączenia kwalifikacji rynkowej „Krawiec – dyplom mistrzowski” do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (M.P. poz. 1076).

Literatura branżowa:

- Białczak B.: Maszyny i urządzenia w przemyśle odzieżowym. WSiP, Warszawa 1997.
- Białczak B., Kotnarowski A., Makowski R.: Maszyny i urządzenia odzieżowe. Budowa i eksploatacja. Część 1. Politechnika Radomska, Radom 2001.
- Białczak B., Kotnarowski A., Makowski R.: Maszyny i urządzenia odzieżowe. Budowa i eksploatacja. Część 2. Politechnika Radomska, Radom 2002.
- Idryjan-Pajor J.: Materiałoznawstwo odzieżowe. Oświatowiec SOP, Toruń 2018.
- Katalog maszyn, urządzeń i narzędzi dla przemysłu odzieżowego. SEMACO-Sewing Machines Trading Company, Łódź 2017.
- Kazik R. (i in.): Technologia odzieży. WSiP, Warszawa 1987.
- Krawiectwo. Technologia. WSiP, Warszawa 1999.
- Michałowska M.: Leksykon włókiennictwa. Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków w Warszawie, Warszawa 2006.
- Parafianowicz Z.: Szkolny słownik odzieżowy. WSiP, Warszawa 1992.
- Stark E. (i in.): Techniki szycia odzieży. Oświatowiec SOP, Toruń 2008.
- Więźlak W., Elmrych-Bocheńska J., Zieliński J.: Odzież: budowa, własności i produkcja. Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji – PIB, Radom 2009.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.03.2019]:

- Barometr zawodów 2019. Raport podsumowujący badania w Polsce:
https://barometrzwodow.pl/userfiles/Barometr/2019/raport_ogolnopolski_pl.pdf
- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Europejski Portal Integracji i Rozwoju <http://europejskiportal.eu/gospodarka-oparta-na-wiedzy>
- Informator dotyczący egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie krawiec:
<https://cke.gov.pl/egzamin-zawodowy/egzamin-zawodowy-formula-2017/informatory/informatory-2>

- Informator dotyczący egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie technik przemysłu mody:
https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/311941.pdf
- Kwalifikacja rynkowa „Krawiec – dyplom mistrzowski” w ZRK:
<https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl/frontend/index.php?r=kwalifikacja%2Fview&id=12650>
- Instytut Włókiennictwa <http://iw.lodz.pl>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Projekt Zintegrowany System Kwalifikacji: <http://kwalifikacje.edu.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Stowarzyszenie Włókienników Polskich <http://www.swp-zg.pl>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>
- Zawody rzemieślnicze
http://www.zawodyregulowane.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=544&Itemid=705
- Związek Rzemiosła Polskiego – Wykaz standardów egzaminacyjnych: <https://zrp.pl/dzialalnosc-zrp/oswiata-zawodowa/egzaminy/standardy-egzaminacyjne/wykaz-standardow-egzaminacyjnych>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.

Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.

Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Folia flex i flock	Materiały przeznaczone do aplikacji na odzież, koszulki, torby reklamowe, parasole, odzież sportową i roboczą oraz na inne tekstylia. Materiał jest wycinany na ploterze i przenoszony na tkaninę przez wprasowanie na gorąco.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.tp-textil.net/downloads/getfile.php?id=12396&PHPSESSID=09909a96db349cce104000ccedfa96d0 [dostęp: 31.03.2019]
2	Klejarka taśmowa	Urządzenie, którego działanie polega na podklejaniu tylko wybranej, skrajnej części wykroju; dzięki dodatkowemu oprzyrządowaniu może podklejać małe elementy: patki, kieszenie, mankiety.	Katalog maszyn, urządzeń i narzędzi dla przemysłu odzieżowego. SEMACO-Sewing Machines Trading Company, 2002

3	Klejenie wykrojów	łączenie wkładu klejowego (z włókniny, cienkiej tkaniny lub dzianiny, powleczonego i doprowadzonego do stanu plastycznego kleju) z materiałem włókienniczym. Inna nazwa tej czynności to: klejenie elementów odzieży.	Parafianowicz Z.: Szkolny słownik odzieżowy. WSiP, Warszawa 1992
4	Klejarka do druku transferowego elementów	Prasy ręczne do druku transferowego (technika znakowania polegająca na termicznym wgrzaniu wzoru w dany materiał) wyposażone są w dwie płyty robocze; prasy posiadają regulację siły docisku, temperatury płyty oraz czasu klejenia.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.templatka.pl/zastosowanie-druku-termotransferowego.html ; http://rynekinwestycji.pl/jak-wybrac-odpowiednia-prase-termotransferowa [dostęp: 31.03.2019]
5	Prasy parowe bezdociskowe z uchylnymi płytami górnymi typu karuzelowego	Zestaw prasowalniczy składający się z trzech stanowisk 1 – nakładanie wkładów na wykroje; 2 – klejenie; 3 – zdejmowanie sklejonnych wykrojów.	Kazik R.: Technologia odzieży. WSiP, Warszawa 1991
6	Sitodruk	Technika przenoszenia barwnika na materiał włókienniczy lub wyrzój przez specjalną ramę obciągniętą delikatną siatką tzw. szablon, na której wykonany jest wzór. Na wykroju układa się ramkę z szablonem, na który nanosi się barwnik rozprowadzany przez przecieranie.	Gajzler Z.: Konfekcjonowanie dzianin. WSiP, Warszawa 1989
7	Termopodklejarka	Urządzenie prasowalnicze z płytą roboczą o różnych powierzchniach roboczych np. 50x40, wyposażone w regulację manualną siły docisku oraz w termostat elektroniczny do regulacji temperatury płyty i czasu podklejania.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.hillob.pl/index.php/kategoria_50 [dostęp: 31.03.2019]
8	Wkłady klejowe	Cienkie materiały odzieżowe (włókniny, cienkie dzianiny, tkaniny) pokryte jedno- lub dwustronnie klejem naniesionym na całą powierzchnię lub punktowo. Zwiększają trwałość kształtów wykrojów.	Parafianowicz Z.: Szkolny słownik odzieżowy. WSiP, Warszawa 1992

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.